

INSCHRYVINGSPRYS

Voor de betaalbaer van vier tot vier maanden.

Voor de Stad fr. 1-50
Voor den buiten 1-75
Voor de vreemde 2-25
Per maand voor de stad alleen . . 0-58

HET WERKVERBOND

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS; by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

MART 1862.

De Konvoijen met een* goteekend, zyn Exprestremen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen . . . 8-00 8-35**
Brussel, langs Denderleuw . . 7-00 11-30 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen . . 5-00 8-35** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier 5-00 2-20
Dendermonde 5-00 7-00 8-35** 11-50 2-20 5-00
Aelst 7-00 11-30 2-20 5-00 7-40

Lokeren 8-00 7-00 11-50 5-00
Nin., Geardshb. Less., aeth. 7-00 1-25 langs Doornik. 5-00
Brugge, Oostende . . . 6-15 9-45 1-50 5-05 7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss. 6-00 9-20 1-25 5-10 7-10
douti, Atrecht, amiens, Parys. 6-00 9-20 1-25 5-10
Kales 6-00 9-20 1-25 7-10
Bergen, Quievrain . . . 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Manage, Charleroi, Namen . . 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 8-00 8-35 11-50 2-20 5-00 Thien. 7-40**
Landen 8-00 8-35 11-50 2-20
Keulen, Aken 8-00 8-35 11-43 Aken 7-40
Gladb., duss., Cref. Ruhrort . 8-35 (11 Gladbach)

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 10 Centimen.

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen . . 6-10 9-00** 10-20 2-45** 5-50 7-00
Van Antwerpen naer Gent . . 8-50 8-50** 10-50 5-00** 4-50 7-00

EELCOO.

Van Gent naer Eelcoo . . . 7-30 10-00 4-00 8-00
Van Eelcoo naer Gent . . . 5-50 8-45 1-10 5-50

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain. . 6-25 9-30 1-35 7-40.
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent. . 8-20 7-00 11-00 5-50.

ONZE GELUKKIGMAKERS.

In het jaar 1857, toen men schier met geweld de meerderheid der Wetgevende Kamer uiteen joeg, en met kasseistenen de kloosters en geestelyke gestichten, zelfs en byzondere personen, aenrandde, onder de kreten van « Leven de Liberalen! » maakte men het volk wys, dat het nieuwe bestuur eene noodzakelykheid was in het belang des Lands, voor het welzyn van boer en burger, en vooral voor de verbetering van het lot der werkende klassen. Voortaan zouden wy de schoonste hervormingen en verbeteringen zien invoeren; de waerachtige vryheid en gelykheid zouden heerschen; de kleinhandelaers en winkeliers, de ambachtsman en 't werkvolk zouden van nieuws voorspoedige en gelukkige dagen gaen beleven.

Vyf jaren lang zyn die mannen, die zich zelve den titel van liberalen geven, aen het bestuur geweest; vyf jaren lang hebben zy de meerderheid in de Kamer, de handen vry gehad om al de beloofde hervormingen en verbeteringen ten uitvoer te brengen; vyf jaren lang hebben zy oppermagtig geregeerd.

En wat goeds hebben ze uitgewerkt voor 's lands welzyn, voor de burgery, voor de werkende standen?

Welke verligting hebben zy aengebragt in de drukende lasten en kontributiën? Welke titels kunnen zy invoeren op den naam van liberael of vryzinnig? Waer vindt men het goede en nuttige, het volkslievende, door hun initiatief gesticht?

Als zwermen hongerige raven, zyn zy, hunne bloedverwanten en vrienden, hunne met kies-agenten gevallen op de meest winstgevende posten en ambten;

Als onverdraegzame en haetvolle vyanden, hebben zy hunne staetskundige tegenstrevers, overal waer ze maer konden, uit den zadel geligt, en door hunne gunstelingen doen vervangen;

In plaets van verligting, zyn de drukkende lasten der burgery en neringdoende personen nog veel verzaerd, ten gevolge der schandelyke geldverspillingen voor eene overtollige legermagt, voor onnoodige antwerpsche versterkingswerken; voor het oprigten van vet betaalde plaetsen ter gunste van kiesdravers; door

het kwistig toewerpen van ryke subsidiën uit 's Lands schatkist aen broerkens en vriendkens.

De drukpers-wetten zyn door hen strenger gemaekt; de sabel heeft zich boven de wet en de justicie durven verheffen; de persoonlyke vryheid is zelfs geschonden geworden.

Niet éene waerlyk volkslievende wet, of maetregel werd door hunne voorhand ons geschonken. Wy bedriegen ons, en we willen regtveerdig zyn: de hatelyke oktrooijen zyn door het revolutionnair ministerie van 1857 afgeschaft geworden... maer ten pryzze der hoogere belasting van het bier, den genever en den suiker!

Wat hebben die groote liberale gelukkigmakers dan toch uitgerigt in die vyf lange en ramspoedige jaren?

Wat ze uitgerigt hebben? Zie maer eens rond; al hunne bloedverwanten en vrienden, hunne medehelpers om ze op het kussen te heffen, zyn beschonken met eerambten, vette plaetseken en ridderkruisen. Zy hebben zich allen gehaest om hunne schaepkens op het droog te krygen.

Wat ze uitgezet hebben?

Ze hebben den oorlog, eenen haetvollen en verbitterenden oorlog gevoerd tegen de religie onzer brave voorouders; tegen de religie door heel het belgische volk beleden en geërbiedigd; zy hebben geschermteld tegen pastoren en priesters, paters en nonnen, kerkbesturen en kerkhoven, en om dat schoone werk te bekroonen, hebben ze eindelyk den oorlog verklaerd aen de weêrlooze Beggynen!

O wat dappere helden, wat vryzinnige bestuurders, met volkslievende hervormers, wat kloekmoedige vrienden en beschermers der burgery!

En wat hebben ze voor het werkvolk gedaen; wat doen ze voor onze noodlydende fabriekwerkers in de jammerlyke omstandigheden welke wy thans beleven?

Noch goevernement, noch stadsbestuur heeft de voorhand genomen voor den onderstand aen onze behoefte werkers; de byzondere liefdadigheid, door het huidige schyn-liberalismus zoo hevig gelasterd en bestreden, de Christelyke liefdadigheid, welke onze doktrinaire eigenbelangzoekers willen centraliseren,

en ze aldus vernietigen, die liefdadigheid heeft hare moederlyke zorgen moeten uitstrekken over de duizenden en duizenden werklieden, door den geesel der katoen-krisis zoo hard geteisterd.

De eenigste redmiddels tegen die nationale ramp voor de tweede stad der koningryks: werk en goedkoop levensmiddelen, hebben noch de ministers noch onze regencie ons kunnen verschaffen.

Zie daer een rap geschetst overzicht van het vyfjarige bestuur onzer schyn liberale gelukkigmakers.

Er is geen geld.

Indien de menschen nu en dan hunne oogen wilden opentrekken en zich de moeite geven van te zien wat er te Brussel, en bezonder in de Kamer zoo al gebeurt en verrigt wordt, de groote heeren zouden zoo gemakelyk 't geld der burgery niet laten opsmeeren, niet laten verkwissen aen dingen die geen 't minste nut of voordeel opleveren, zoodanig dat er voor de dringende noodzakelykheden alle jaren gebrek aen geld is.

Thans is men in de Kamer bezig met de discussie van 't budget van openbare werken. Het is waerlyk ellendig om hooren hoe elk gevraagd krediet, hoe elk kapittel, elke uitgaef van dit budget beknibbeld en uitgepluisd wordt.

Vraegt men eenige duizenden francs voor 't delven van een kanael, dat welvaert en leven aen eene geheele provincie geven zou, — dan is er geen geld!

Moeten er spoorwegen of nuttige werken aangelegd worden ten voordeele der gemeenschap, tot bevordering van handel en nyverheid, — dan is er geen geld!

Moeten onze vaerten en rivieren verbeterd worden, — dan is er geen geld!

Vragen wy eene vermindering van ton- en haven-gelden, die de kapiteins met hunne schepen van Antwerpen weglagen, om elders te gaen lossen en laden, waer zy minder lasten betalen en minder geplaegd worden, — dan is er ook al geen geld!

Voor al wat nuttig is, is er geen geld.

Voor iets dat aen het volk zou werk en brood geven, is er geen geld.

ZAEK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN.

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

ONDERHOOR DER GETUIGEN.

13^e VERVOLG.

De voorzitter verzoekt de leden der balie die in de zaak niet te pleiten hebben, een oogenblik de zaal te verlaten, ten einde doorgang te verleen aen de getuigen die, na den oproep beantwoord te hebben, in de hun bestemde kamer overgaen. De lyst der getuigen draegt 153 namen. Elf hebben bewyzen van ziekte gegeven, die ze belet te gehoorzamen aen de hun gedane dagvaarding; 4 zyn overleden. — Dus is het getal te hooren getuigen op 159 gebragt.

De lezing van een ziektebewys heeft het gelach der toehoorders verwekt. De geneesheer verklaert « dat hy, na den ziekte beoecht te hebben, had bevonden dat de zieke persoon een aenhoudenden afgang had. »

De zitting wordt ten 12 5/4 geheven. Zy zal ten 1 1/4 uer hernemen worden.

De heer Voorzitter. — Vele getuigen hebben den oproep niet beantwoord. Gy zult er u niet tegen verzetten, heer prokureur-generaal, dat men zonder hen voortga.

De heer prokureur-generaal. — Neen! Er zyn zekere misdaden waervan de getuigen verdwenen zyn. Ik zal ze doen vervangen door anderen, in den loop van het onderzoek. Daer de beschuldigten bekentnissen doen, zullen er misschien nog talryke getuigen komen. Ik vraag dus dat de proceduren zouden voortgaen.

De voorzitter. — Verzetten de raden der beschuldigten er zich niet tegen? — Ja, zyn er in 't geding.

De advocaten antwoorden: Neen. —

De Voorzitter. — Gevolgentlyk zullen wy erover stappen. Acht personen, te weten J. B. Boucher, Aug. Leclercq, J. Leclercq, Al. Leclercq, F. Boucher, L. Rabet, Fr. Hubinon en Chayée zyn beschuldigd van sedert

11 jaren in Belgie deel gemaekt te hebben van eene vereeniging booswichten tegen de personen en den eigendom, J. B. Boucher, byzonderlyk is beschuldigd de maker en bestuurder dier vereeniging geweest te zyn.

De heer Voorzitter. — J. B. Boucher, zyt gy in 1851 niet voor dieft veroordeeld? — A. Ja.

V. Zyt gy niet eene tweede maal te Namen veroordeeld met P. Chayée? — A. Ja, tot zes maanden.

V. Hebt gy niet in 't geding Aug. Leclercq gekend? — A. Ja.

V. Hebt gy niet twee malen gevangen gezeten met Aug. Leclercq? — A. Ja.

V. Kendet gy Aug. Leclercq, voor dat hy in 't geding van Namen gezeit werd, waer gy toen waert? — A. Neen. Ik heb zyne kennis in 't geding gemaekt.

V. Waert gy ook niet in 't geding met Hubinon? — A. Ja.

V. Gy zaegt elkaer dagelyks? — A. Ja.

V. Hebt gy niet gesproken van stelen? — A. Ja wel.

V. Hebt gy ook niet zekere Noël Pirlot in 't geding gekend? — A. Ja. Hy heeft gezegd dat er een zeer goede slag te doen was te Waret-la-Chausée; dat er daer een zeer ryke grysard woonde.

V. 't Is de eerste dieft welke de beschuldigingsakt aenhaelt. Hebt gy in 't geding geene andere dieften ontworpen? — A. Neen.

V. Welke dieften gy zoudet hebben moeten plegen met Aug. Leclercq en Hubinon? — A. Neen.

V. Hebt gy niet gesproken van winstgevende dieften te plegen en u in bende te vereenigen? — A. Ja. Men was begonnen met de gezellen te nemen die zouden willen.

V. Waert gy niet de dry welke ik zoo even noemde. — A. Ik kende alsdan de Leclercq's niet.

V. Gy kendet Aug. Leclercq; zyn Hubinon, uw broeder Filip en de anderen later gekomen? — A. Ja.

V. Buiten een of twee, woondet gy niet tamelyk verre van elkaer? — A. Ja.

V. Was er in de gemeentelike waer gy waert altyd eene spoorwegstation? — A. Ja.

— Als er kwestie was een slag te doen, begon een uwer er niet over te

sprekten? — A. Stellig.

V. Sprak men niet van degenen die men zou kiezen om den slag te doen; wachtet gy niet voor de uitvoering, tot gy sterk genoeg waert? — A. Ja.

V. Gingt gy vooreerst niet de plaetsen bezoeken? — A. Somtyds met twee en dry.

V. Ten zelfden tyde trachtet gy de middelen te kennen die u zouden hebben kunnen helpen om binnen de wooningen te geraken? — A. Ja.

V. Waren de huizen die gy kost om er te stelen, niet altyd, buiten zeldzame uitzonderingen, bewoond door grysards? — A. Ja.

V. Of door vrouwen alleen? — A. Ja.

V. Kwaemt gy niet overeen voor de plaetsen der samenkomst? — A. Ja.

V. Elk ging langs zynen kant. Gingt gy niet meest per spoorweg? — A. Zooveel mogelyk.

V. En als ge te voet gingt, was het niet by gebrek aen geld? — A. Ganschnaturlyk.

V. Hadden velen, hunner die met medeplichtigen gingen stelen, geene pistolen, hadden twee of dry uwer niet altyd pistolen, zoodat de Leclercq's altyd vuurwapens hadden? En gy zelf, hadt gy geene pistool? — A. Ja.

V. Hadden Leclercq, de Crollé, Rabet en Hubinon elk een pistool? — A. Ja.

V. Hadt gy niet de gewoonte stokken te snyden? — A. Ja.

V. Ik zal zeggen byna altyd. Dit is bewezen. Liet gy gewoonlyk uwe stokken niet, op de plaets der misdaed, of wierpt gy ze niet weg? — A. Ja.

V. Hadden twee of dry uwer, als gy gingt stelen, geene stukken keers, in papier gewikkeld, alsmede fosforstokjes? — A. Altyd.

V. Hadt gy niet de gewoonte, op het veld, in de hoeven of elders ploegyzers te stelen. Gy weet wat een ploegzyer is? — A. Ja.

V. Hadt gy er altyd geen? — A. Byna altyd.

V. Er zal in het debat veel van ploegyzers gesproken worden. Naemt gy er somtyds geene twee mede? — A. Ja.

V. Als gy in een dorp moest treden, waer gy moest stelen, naemt gy dan niet de eerste ladder die gy vondt? — A. O ja!

Wij namen er somtyds twee. — A. Ja.

Gy zyt dikwyls in huizen geweest waer er honden waren, namelyk

Voor eene verbetering in den toestand der leegere bedienden, der gemeenten onderwyzers, sekretarissen, briefdragers en andere arme diuvels, die te weinig winnen om ordentelyk te leven, en te veel om ordentelyk te sterven, er is geen geld.

Voor niets is er geld. De kas gaep en vraegt altyd meer. Alle jaren groeijen de belastingen aen, onder dit of dat voorwendel. Het leven is duur; de huishuer breekt den burger den hals, en de kontributiën geven hem den slag van gratie. — en toch is er geen geld!

Maer als 't budjet van oorlog moet gestemd worden; als een leger dat sinds dertig jaren nog niets gedaen heeft ten voordeele van 't land, dan eten, drinken, wandelen, en op pensioen leven — dan is er geld!

Moeten er nieuwe kanons gemaakt worden, dan zegt men niet: Maekt die van 't budjet van oorlog — neen, dan geeft men de kleinigheid van 15 miljoen, als een toemaetie by de groote geld-moordery.

Dat alles heet in onze verlichte eeuw: vooruitgang !?

Slavenhandel in België.

« Onze lotelingen — middeneeuwsche lyfeigenen — » worden, ten nadeele der burgery, als werkslaven, ter beschikking der Maetschappij Pauwels gesteld, die aldus » zydelings lutt hunnen zoo wat gedwongen arbeid bate » trekt. En de minister van oorlog houdt ernstig staende, » dat het bedryf van metsers-knief of delver, de beste der » krysoefeningen is! » Zoo sprak de *Beurzen Courant*.

Hier is een wraekroepende woeker in 't spel, eene schandige spekulatie op den arbeid. Ook heeft men dikwyls vernomen dat er, op de betaeldagen, onder de burger-werklieden, hevige tooneelen hebben plaats gehad. Dat zulks onder de militairen niet gebeurt, spreekt van zelf: de soldaat heeft geen vryen wil; hy moet maer gehoorzamen, zonder tegenspreken, al werd hy nog zoo slecht betaeld.

Om my van de echtheid der gezegden te overtuigen, heb ik dezer dagen langsheen de nieuwe forten een uitstap gedaen. Ik heb, op verscheidene punten de militaire werkers ondervraegd, en aller verklaringen waren eensluidend. Die genen onder hen die 't een of ander ambacht uitoefenen of aen de waterpompen worden gebezigd (welke laetsten, in ploegen verdeeld, by beurtopvolging dag en nacht werken) onvangen VYFTIEN CENTIEMEN!

Zoodus, terwyl de vette budjetsmullers te Brussel dansen, of aen feestmalen zich vergasten, of hunne vadzige leden op zachten dons uitstrekken, staen hier de soldaat-arbeiders in 't slyk zich af te beulen voor... VYFTIEN CENTIEMEN!

En dan zyn die nog van de gelukkigsten: de gravers en kruiwagenvoerders krygen slechts... VYF CENTIEMEN!!!

Zoo die ongelukkig die deden uit liefhebbery, dan kon het maer eene vreemde goesting, eene uitzinnigheid zyn; deden zy zulks uit vaderlandsliefde, dan ware het nog eene edelmoedige domheid, of eene domme edelmoedigheid. Maer neen, zy moeten het doen uit DWANG!

Monsieur Rogier en seigneur Chazal mogen dit ook al eene school van beschaving heeten, ik geloof niet dat er in al de woordenboeken eene enkele benaming gevonden wordt om dit schreutewend misbruik van gezag te brandmerken.

Het was dan niet genoeg dat de huichelaers hunne helche plannen verborgen hielden, om de onnoozele of misleide vertegenwoordigers de miljoenen te doen stemmen; het was niet genoeg, te gelyk de bronader der algemeene welvaart te vernietigen en het land in den gapenden afgrond der onvermydelijke bankroet te storten. Neen, de arme volkskinderen, alvorens zy ter (zoogezegde) verdediging des vaderlands, hunnen bloedlot ten offer brengen, moesten nog vooraf den zweetlot betalen; zy moesten zelve den moordkuil vervaardigen, die hun later tot graf moet verstrekken... Want (en men neme dit wel in acht) het zyn niet alleen de omliggende gemeenten die zullen geruineerd en vernield worden; het zyn niet alleen de 120,000 Antwerpenaers die veroordeeld zyn om onder de gloeiende puinen begraven te worden, — de zonen van heel het land zullen het zelfde lot ondergaan!...

Weten de vertegenwoordigers der andere provincien dat niet, of willen zy het niet weten?... Indien zy het niet wil-

en weten, dan is 't noodig dat het volk het wete; dat is 't de pligt van alle dagbladen dien onheilwekkenden toestand alom bekend te maken, opdat er in alle steden en dorpen een algemeen petitionnement worde ingerigt tegen het land ruinerend budget van oorlog en de gevloekte bloedwet.

En indien men deze laetste voor het oogenblik niet teernmael kan afschaffen, dat zy dan grootendeels de gewyze in een zin van redelykheid en rechtvaardigheid en vooral van gelykheid: of niemant soldaat indien het nutteloos is, of altemaal soldaat indien het noodzakelyk is. Dan kan de ryke ook de gelegenheid hebben om bewyzen te geven zynen vaderlandsliefde, die hy tot nu toe met een handvol geld den arme in den zak heeft gestopt; dan, wanneer het baetzuchtige Engeland de omstandigheden zal waarnemen om België handel's-hoofdstad in gruis te leggen, dan kan de baronszoon benevens het werkmanskind zich ook laten aen brokken schieten, om « de vlugt der Dynastie » te beschermen.

Meer neen, zoo ver mag het niet komen: wy mogen niet wachten tot dat de maet der ongerechtigheid overloope, tot dat by Antwerpens verwoesting, de laetste belgische soldaat sneuvele... Het is nog tyd, doch elke dag is er een; er is nog middel om die yslyke rampen te voorkomen, het land op den boord des afgronds te redden. Uit alle gewesten moeten krachtige protestatiën opgaen, er moet eene algemeene herkiezing plaats hebben, de ministeriële staetdragers moeten door echte VOLKSvertegenwoordigers vervangen worden.

En als Chazal dan nog staende houdt: « Ik zal geen stap achteruitgaen, » dan zullen die mannen van alle kanten hem uitlagchen en zeggen: « Wy zullen tot het uitvoeren van uitzinnige projecten GEEN CENTIEM BETALEN! »

Wat het volk wil, dat kan het. (Grondwet.)

Wel, Baron, hoe vinde de pil?

Baron Shako heeft er gestaen, met zyn dikvoeten! Kolonel Hayez is definitief van allen krygdienst af: het hof van kassatie heeft het uitgesproken, en de fransche embastilleur kan dit nieuwe affront in zynen zak steken, zoowel als alle degenen die hem nog te wachten staen.

Arguo dus, nu weet hy, dat hy geene vrye burgers mag in den kerker werpen, en by gevolg, dat hy nog geen automaat in België is. Hy moet ook beginnen te begrypen, dat 't hem niet zal gelukken, zyne andere plannen ten uitvoer te brengen, en dat de stem des volks luider zal galmen, dan de willekeur van eenen overgewaaiden franschman.

Wat zal hy nu doen, de verdeler onzer welvaart, de verkwyser van 's lands penningen? Geheel de natie zingt hem het lieken uit *Jean de Paris*:

Eh! vite vite allez vous-en!

Maer hy hoort er zyn eigen niet in, en antwoordt met een ander lieken uit het zelfde opera:

Cette auberge est à mon gré,

M'y voilà, j'y resterai.

En hy — er blyven, zoo lang hy niet by zynen kraeg gevat en aen de deur gezet wordt.

Regtuit gezegd, heeft hy geen gelyk? Hy vindt hier eenen goeden bloed van een volk, dat hem zoo schoon met den neus liet leiden en zyne penningen uit den zak kloppen, als ooit een volk gedaen heeft; en de baron zou er geen gebrauk van maken? Ge licht er zeker mee!

Hy vindt hier een laken, waarvan hy het grootste gedeelte ongestraft door de pog van zyne scheer kan trekken; en de fransche kleermaker zou het niet doen? Zyde niet wyzer?

Hy is minister in een land, dat onlangs nog in handel en nyverheid groeide; en bloeide; hy kan zyne vetjes maken met het te gronde te helpen; als alles te niet is, kan de franschman, in zyn kasteel te Pau in Frankryk, met de penningen die hy hier verzameld heeft, ons op zyn gemak gaen uitlachen, en hy zou serieus blyven? Hy zou niet geerne!

En attendant speelt hy alle avonden een kaartje met de belgische nationaliteit, maekt haer wys dat alles op zyn beste gaet, en dat hare populariteit in evenredigheid aangroeit met de vesten, kasteelen en bastiljes die Antwerpen doen zuchten en kuchen, en waeronder het moet bezwyken.

Maer wacht eens, tot dat hy geenen troef meer heeft!

(Reinart.)

— Gy gingt in huis onder voorwendel te verkoopen. — a. Ja, —

Zoo als hy. Hannecart, trachtet gy te weten hoeveel personen er in huis woonden. — Dat was altyd: het eerste wat men deed, als hy binnenkwam.

— Volgens de beschuldiging waert gy het opperhoofd der bende en August Leclercq de voornemste dader. — Als hier een slechte slag te geven was, was Aug. Leclercq altyd gereed.

— Dus bekent ge dat ge min of meer gemak hebt gehad om de ryke huizen te ontdekken, gy bekent dat ge dikwyls de anderen aangevoerd hebt, dit alles bekent ge, volgens uwe eigene woorden, 40 dieften zyn u ten laste gelegd, gy hebt nog gevangen gezeten in 1855 en hebt later gebruik gemaakt van de inlichtingen u in 't gevang gegeven door Pirlot.

— Heer procureur-generaal, ik ga er uitscheiden met dezen beschuldigde. Jan-Baptist, zet u neer. — a. Ja, —

Ondervraging van August Leclercq.

— Gy hebt gehoord wat J. B. Boucher gezegd heeft. Hebt ge opmerkingen te maken. — a. Ik heb altyd zelf geslagen, omdat ik vervoerd was het te laten doen door Boucher, die de menschen zou gedood hebben.

— Zoodus sloegt ge omdat ge vervoerd waert dat Boucher en zich zelf zou mede gelasten. (Men lacht). — a. Ik wist wat ik deed; Boucher was meer geneegen om te slaen dan ik.

— Zoodus bekent ge dat ge geslagen hebt. — a. Ja, somtyds.

— Waert ge geen poullienier. — a. Ja, —

— Was het u niet gemaklyk in de huizen te treden. — a. Ik heb nooit pluimgedierte verkocht om de huizen te doorsnuffelen.

— By middel van uw beroep was het u gemaklyk binnen de huizen te geraken, bovenal op den buiten en in de kleine steden, waer de wildkoopmans regstrecks naer de keuken gaen, zonder toelating, onder voorwend-

sel hun wild te verkoopen. Is u dit nooit gebeurd. Ik denk, toch wel van ja; gy gingt in de huizen om te zien waer er gebeurd; byzonderlyk hebt gy het gedaen voor wooningen, waer misdaden ontworpen werden. De beschuldiging legt u 44 misdaden ten laste; uwe makkers hebben u verweerd te hevig te zyn. — a. Dit herinner ik my niet.

— Hadt gy niet de gewoonte uwe voeten met lomp te overwiden, opdat men uwe sporen niet zou zien. — a. Dit is somtyds gebeurd.

— Men heeft by u een geladen pistool aengeslagen. — a. Ja, het hoorde my toe.

— Den 30 juny 1861 heeft men by uwe moeder een dolkenmer aengeslagen, hoorde dit u toe. — a. Ja.

— Men heeft by u achter een kassade een tweelooppistool gevonden; het was geladen, zelfs waren er panhoedjes op. Hoorde dit u toe. — a. Ja.

— Hebt ge ooit met uwe pistolen op iemand geschoten. — a. Nooit. Ik heb somtyds in de lucht geschoten, om de menschen vervoerd te maken, maer nooit op iemand gemikt.

— Zyt ge de broeder van Jozef Leclercq, van zelfden vader en van zelfde moeder. — a. Ja; ik ben ook broeder van de vrouw van Xaveer; Camet en de onechte broeder van Xaveer Hubinon, gezegd Petit Thomas.

— Waren uwe moeder en de vrouw van oom Hubinon geene gezusters. — a. Neen, —

— Was Aug. van der Avere niet zoon eener zuster van uwe moeder. — a. Ja.

— Gingt gy dikwyls by J. B. Boucher. — a. Ja. Ik ben hem vier of vyf malen gaen bezoeken, om een ezel van die kanten te koopen.

— Gingt hy dikwyls by u. — a. Ja, zeer dikwyls.

— Was ook voor den stiel. — a. Ja, —

— Was hy het niet die aanduidingen gaf, als er eene misdaad te plegen was. — a. Altyd.

— Was Boucher slim, behendig. — a. Ja; 't was hy altyd die de plaatsen aantoonde, waer een slag te doen was.

— Hoe dikwyls zyt ge vervoerd. — a. Vyf malen. Voor gevechten, maer nooit voor diefte.

— Gy zyt veroordeeld tot 3 maanden, voor wederspannigheid jegens de overheid. Zelfs heeft het hof van Luik de veroordeeling bevestigd. — a. Ja.

— Hebt ge uwe straf uitgedaen. — a. Neen.

— Ik heb u gezegd dat ge twee pistolen hadt en gy zegt zoeven er u nooit van bediend te hebben, om iemand te mishandelen. — a. Ik heb er my van bediend om in de lucht te schieten, om de lieden te beletten ons te volgen.

— Maer gy gingt hyna altyd by lieden die niet in staat waren u te vervolgen: 't waren vrouwen of grysvierden, en dit is zoo waer, dat ge maer eens zyt vervolgd geworden, als oom Hubinon u gezegd heeft, sprekende van hem die u vervolgde: Geef hem een pistoolshot. (Ontroering.) Als gy uwe togen gingt doen, hadt gy dan altyd een pistool by u. — a. Ja, altyd.

— Wordt voortgezet.

Soldaten-Heldenmoed.

Zoo lang als de krygsmoed, die meest verspreide, onvruchtbaerste, gevaerlykste deugd, zal beschouwd en beloofd worden als de eerste aller deugden, zoo lang mag er aen geenen vooruitgang geloofd worden; zoo lang mag er geen heil voor Europa te vorhopen. Overweegt het eens wel, en gy zult bevinden, dat deze gansch brutale hoedanigheid een onoverkomelyke hinderpaal is voor allen wezenlyken vooruitgang, die slechts op rede gegrond is en door de rede geregeld wordt.

Welk eene domheid! Wy hebben by de beesten het *ne plus ultra* der menschelyke grootheid nageaepd! Onze voorbeelden hebben wy genomen by den tyger, den leeuw, den arend, den beer, den haen, den hond. Wy hebben hunne gelykenissen op onze wapens en eereteekens verbeeld, en wy hebben gezegd: de meest verdelgende dieren zyn de edelste! En wy hebben getracht, ze na te doen; wy hebben gepoogd, ze te overtreffen.

Vergeefsche moeite! Nooit zullen wy hunnen roem bereiken, nooit zal onze dapperheid gelyk zyn met de hunne.

Ik sprak zoo even van den haen, wiens heldendaden bekend zyn; van den hond, wiens getrouwheid onnavolglyk is; maer ach! hoe ellendig is de mensch! Met al onze poogingen, kunnen wy niet op de hoogte komen der heldhaftigheid van het hoes. Ik heb een hoesje, dat met zyn kippens door eenen bulldog getergd werd, moedig den stryd zien aannemen, het schrikdier aenvallen, vastklampen, verblinden, het van pyn en vertwyfeling doen huilen; ik heb het zien zegeprelen in dezen homerischen stryd.

Welke veldoverste van weleer of van onzen tyd, was ooit zoo groot als deze nederige vogel? Wat volgt daernit? Dat het schoonste krygs-eereteken moet toegekend worden aen de kikkens. Wat moeten wy trotsch zyn!

COOMANS.

Handel en Nyverheid.

De nyverheidskrisis begint zeer rampspoedig te worden, voornamelyk voor de katoen-fabriekanten en dezer werklieden. Na de werk-vermindering tot eenige uren per dag, zyn eenige fabrieken te Gent geheel en al stil gevallen, en te vergeefs slaet men nog het oog naer Amerika en naer elders om goedkooppe grondstof, en levendigheid in den verkoop te bekomen. Even als in voorgaende tyden van openbare rampen, houdt men zich nu bezig met het lot dier belangwekkende werkende bevolkingen, door de luiddige gebeurtenissen van bezigheid en brood beroofd. De liefdadigheid doet wonderen te Gent, maer de giften en de onderstand zullen niet lang kunnen voorzien in zulke groote behoeften.

Men zou nu moeten opsporen, op welke punten des lands werklieden te kort komen, ten einde een deel der gentsche lediglopende fabrieksgasten zich derwaerts kunnen geven. Het Staetsbestuur zou ook moeten zorgen om veel openbare werken te doen ondernemen, door wat rapper te zyn in het verleenen van concessie, voor de talryke aengevraagde yzeren wegen, en andere nuttige groote werken.

De steden, die werken voor de gezondmaking bevelen hebben, moesten insgelyks nu allen daaraan de hand slaen.

Waarom zouden onze werklieden zich ook niet in betrekking stellen met buitenlandse nyverheids-plaetsen? In Spanje, by voorbeeld, worden op dezen ooggenblik eene reeks groote werken ondernomen, waerom onze lediglopende arbeiders eenen goeden stuiver zouden kunnen winnen.

De nyverheidskrisissen en de volks-hongersnood zouden thans byna onmogelyk moeten zyn; sinds onze grenshandelaers betrekkingen met schier al de vreemde markten hebben dan de liefdadigheid, de burelen van weldadigheid de werkers-maetschappijen, ja al degenen die belang stellen in het lot der arbeidende klassen, tot heden geheel en al verwaarloosd een agentschap op te rigten: eene soort van beurs voor de verhandelingen van den arbeid, zoo als er beurzen bestaan voor de verhandelaers van de kapitalen van granen, suiker, ryst en andere produkten.

Wy hebben reeds aangekondigd, dat eenige nyveraers van ons land, na lang eene herneming van zaken te vergeefs afgewacht te hebben, de bestellingen in den vreemde zyn gaen zoeken.

te Montigny-sur-Sambre en te Baisy? Wat aerdig is, is dat de honden niet blaften en zeer rustig waren als gy binnen waert. Hoe komt dit? — a. 't Is dat de honden niet deugden. Dit gebeurde dikwyls als wy met Aug. Leclercq waren.

— Gy hebt opgemerkt dat dit gebeurde als gy met Aug. waert. De inwooners waren zeer verwonderd over de stilte hunner honden. Als gy voor een huis kwamt waer gy moest rooven, liet gy dan de inwooners tyd om in slaap te vallen? — a. Ja, —

— Dan zette men de ladder tegen den muur en men brak de blafeturen open met het pleygac? — a. Ja, —

— Men brak eene ruit; een uwer, op de ladder staende, opende de staf die het venster sloot; deze ging open en gy kwamt binnen? — a. Ja.

— Als gy met vier in een huis waert, vielt gy dan niet met twee op de lieden van den huize, om te beletten dat zy vlugten? — a. Dikwyls.

— Terwyl de anderen geld zochten? — a. Zoo is 't. (Men lacht.)

— Wentelden degenen die met de lieden van het huis te doen hadden, ze niet gewoonlyk in hunne bedlakens? — a. Dit is niet dikwyls gebeurd.

— Dit is gebeurd te Epion en nog elders. Pleegdet gy geen geweld? — a. Somtyds.

— Als iemand wilde vlugten, hieldt gy ze tegen? — a. Ja.

— Als gy uwe slagtoffers sloegt, was dit niet omdat zy zich wilden verdedigen. De misdaet van Couillet heeft alleen een anderen aert, zonder reden, volgens uw stelsel. Gy hebt te Couillet uw slagtoffer geslagen. In al de andere gevallen hebt gy nooit geweld gebruikt, ten zy in geval van opstand, zoodat gy zegt: De zaak gedaen zynde, gingt gy uitken; mistrouwt gy elkaer niet in de verdeeling? — a. Ja.

— Was de verdeeling altyd gelyk. — a. Neen, niet dikwyls.

— Om te toonen dat gy elkaer niet bestoofte, heftet gy den kiel niet op. — a. Ja.

— Waert gy het niet die de andere bestuurdet. — Dit is gebeurd.

— Ja, ja, dit is gebeurd. Gaet gy niet de noodige inlichtingen. — a. J., somtyds. Maer ik ben niet in al de huizen geweest waer men gestolen heeft.

— Ik weet het, ik spreek maer over 't algemeen. Hadt gy, als rondleender, niet veel gemak om de huizen te ontdekken waer er geld was. — Zeker.

Wy kunnen daerby voegen dat een brusselsche meubelmaker en verscheidene kooplieden in behag-papier, saloonstoelen, spiegels, enz. uit Holland en Keulen terug zijn gekeerd met werk voor verscheidene maanden.

Naer men verzekert, zouden verschillende onzer fabrikanten omreden den goeden koop, het schoone fatsoen en de fraaije bewerking hunner stoffen, dat voorbeeld met kansen van goeden uitslag, kunnen volgen.

Waerom niet buiten de grenzen gereisd, als daer binnen geen afrok meer is?

De voornaemste nyverheids-takken van prachten weelde lyden aenhoudend; de kostbare kanten werden schier niet meer aengevraagd; de gewoone vindt nog wat vertier. De goudsmidery en juwelery, die wat herleving te moeten zagen voor Paschen, doen byna niets; de magazynen liggen overal vol gepropt. Men zegt dat onze rydtuig-makery getroffen is geworden door het bankroet van een groot paryzer huis, welks voortbrengsels in den laetsten tyd zeer gezocht werden.

De verkoop der artikelen van het seizoen is op dezen oogenblik nog al bedryvig; in Brussel wordt nu veel daer van aengekocht voor de provincien; sommigen gaen zelfs naer Parys. De werkplaatzen voor de modes, kunstbloemen en linnen-naeisters zijn wat levendiger geworden, zoo wel als de magazynen van gemaakte kleederen.

In den toestand der metael-nyverheid is, sinds de voorlaetste week, maar weinig verandering gekomen. In Engeland zijn over 't algemeen de pryzen van het yzer wat geklommen; in Amsterdam zijn koper en zink ook duerder verkocht. Velen onzer steenkool-mynen liggen als verlaten; de magazynen zijn overal vol zonder veel afrok. Maar de bouwwerken hernemen, en de pryzen der tichels zijn van 10 tot 11 francs 50 de duizend verhoogd geworden.

(Economiste.)

Wonderbaer Natuerwerk.

Door een byzondere briefwisseling vernemend men uit Lokeren: Over eenigen tyd werd door de amerikaensche dagbladen gemeld, dat men in Pensylvanie eene nieuwe rykdoms-bron ontdekt had, te weten olie-petten of natuerlyke olie-citernen, om zoo te zeggen onuitputbaer van inhoud.

De aankondiging van dit wonderbaer natuerwerk ontmoette veel twyfel, en nog meer ongeloofigheid. Nogtans in de tegenwoordigheid der menschelyke geestkracht, welke onze eeuw bezielt en haer luisterryk kenschetst, en ook, by de inbeelding van de verbazende en onschatbare geheimen welke de schoot der aerde inhoudt, mag men zich aan alles verwachten, hoewel het by het eerste gedacht als onmogelyk voorkomt. Kortom, de amerikaensche minerale olie is eene stelligheid.

Thans heeft de koophandel er zich meester van gemaakt. Er zijn alhier, in het groot koopmans-huis van den heer Roels-Verbeke, reeds vyf honderd okschoffden der nieuwe olie aengekomen, alsmede lantaernen, lampen, quinquets, enz., in Amerika voor het gebruik dezer olie vervaerdigd. Het is ons gegend geweest, niet alleenlyk dat licht te zien, maar er by te werken, de straal is wit en glinsterend, doch zacht en byzonder stil; zy speelt niet zoo als het gaslicht — groot voordeel voor het gezigt. — En wat hierby het voornaemste is, is de goede koop — want, op alle licht, de olie, de gas, de chiste, geeft zy eene spaerzaamheid van 20 % — en wat meer is, zy brengt geen reuk voort.

Ongetwyfeld zal die olie eene omwenteling, zoo men wil, in de huishoudelyke als stads-verlichtingen veroorzaken. Verschillige kerken hebben reeds bestellingen ervan gedaen, als ook eenige byzonderen, die de gas niet kunnen noch zouden willen plaatsen.

MAETSCHAPPY VAN ONDERLINGEN BYSTAND

Envoorden aankoop van Winter-voorraed.

— Eerste vervolg. —

In Frankryk groeit het getal der landelyke Maetschappijen van jaer tot jaer aan. Het Jura-departement, een der minst ryke en meest bevolkte, telt meer dan 200 Vriendschaps-maetschappijen. De wyngaerdeniers der departementen Côte-d'Or, Saône-et-Loire en Aube verzorgen, gedurende de ziekte van een hunner gezellen, zynen wyngaerd, en oogsten de druiven voor hem in. Dikwyls beletten zy aldus den ondergang van hunnen maetschappelyken broeder, by wien een onderstand van anderen aert de tydige kweek zynen vruchten niet zou kunnen vervangen. Als de behoefte daertoe zich voordoet, vereenigen zich de kleine gemeenten in eene maetschappy, en de inleg wordt derwyze verminderd, dat eenieder, zelfs de geringste werker, dien op kan brengen. Meermaals wordt die inleg betaeld in dagwerk.

De Maetschappy van onderlingen bystand biedt zich dus den landbouwers aan, als een onseilbaer middel om hunnen toestand min bekrompen te maken. Zy zou hun tot achool verstrekken, en tot steunpunt, om de verschillende hervormingen in den akkerbouw, welke tegenwoordig onder hunne oogen plaats hebben, te doorworstelen. De vernuftig gemaakte machienen, die verbeterde werktuigen, welke thans onmisbare helpers zijn geworden, eischen immers geldsommen, welke het grootste deel der landbouwers niet bezitten. Alleen door zich te vereenigen, door hunne hulpmiddelen tesaem te brengen, kunnen zy, allengskens, en met het vooruitzicht van goeden uitslag, die worsteling volhouden.

Om den veldbewoners het begrip der vereeniging en onderlinge hulp in te boezemen, moet men hun, in vele gevallen, eene gansch gevormde maetschappy kunnen aanbieden, welker statuten zy maar moeten aannemen. De Commissie heeft het nuttig geoordeeld het model der statuten, aan het onderhavige Verslag gehecht, te hunner beschikking te stellen. De stichters kunnen dit naar hun welgevallen wyzigen, en schikkingen daerin brengen overeenkomstig met de gebruiken, behoeften en overleveringen van iedere plaats.

Na deze bemerkingen, welke aenbelang de heer Minister voorop reeds geregvaerd digd zal hebben, gaen wy over tot het verloop der door ons verzamelde feiten, en der inzigten van verbetering die ze by ons te weeg gebragt hebben.

§ 1. — Erkende Maetschappijen van onderlingen bystand.

Negen Maetschappijen zijn in het jaer 1860 erkend geworden, overeenkomstig de wet van den 3 april 1851, te weten: de Maetschappijen der marmer-werkers, van S. Michiel, de Jeugdige byen, en der Broederlyke hoop, te Brussel, de Menschlievende vereeniging van kunst en handgedaden, te Luik; degenen der Leopoldisten, te Rousselaere; de Maetschappy der Wapenbroeders, te Brugge; die der Vereenigde broeders, te Ronse; en der Werklieden, te Berchem, by Audenaerde.

Wy hebben gelukkige nieuwe schikkingen bemerkt in de statuten van eenige Maetschappijen. De vereeniging der brusselsche Marmerwerkers (1) komt, dank aen eene byzondere bydrage, de weduwen ter hulpe, of stelt de personen schadeloos, die den overledene gedurende zyne ziekte verzorgd hebben. De Menschlievende maetschappy van Kunst en handgedaden te Luik (2), wydt hare bezorgdheid aen de verzedelyking en het onderrigt harer leden, met leergangen voor hen te openen, den zondag en donderdag van iedere week, van af den 1 november tot den 1 mei.

Zy heeft ook beslist, dat elk eerlid, welk, ten gevolge van onvoorzien ongelukken, in de noodzakelykheid komt om onderstand van de vereeniging te vragen, dezelfde regten genieten en aen derelfde voorwaarden onderworpen zal zijn als de werkende leden.

Dergelyke schikkingen brengen met alleen stoffelyke banden aen tusschen de vereenigde leden, maar versterken ook de gevoelens van toegenegenheid en solidariteit of wederzydsche verpligting voor het geheel, welke, volgens de inzigten der Voorzienigheid, tusschen alle menschen moeten bestaan.

Een koninklyk besluit van den 14 september 1860, heeft de wyzigingen goedgekeurd, aengevraagd in de statuten der werklieden-vereeniging van den heer J.-J. Gilain, te Thienen. Deze veranderingen beoogden de aenbrenging eener betere evenredigheid tusschen de ontvangsten en de uitgaven. Naer 't voorbeeld van hetgeen gedaen wordt in de nyverheid der mynen en in een groot aantal gestichten van metael-bewerking, heeft de heer Gilain, by de aanblik der opofferingen, welke zyne werklieden haerzelven opleggen, zich verbonden, jaarlyks eene som van 1600 fr. in hunne kas te storten, en de oude, krachteloze werkers van zyn gesticht ten zynen laste te houden.

Dergelyke welbegrepen edelmaedigheid kan men niet genoeg toejuichen; want de weldaden van den meester strekken zich hier uit tot de gekwetsten en verminkten, door eene noodlottig toeval in de onmogelykheid gesteld van te werken, en tot de onderlingen die niet meer voor hunnen toestand kunnen zorgen.

Op 39 maetschappijen, welke tot heden de wettelyke erkenning hebben bekomen, verschynen er maar 36 op de aen dit verslag gehechte tabel A. De ontbinding en afschaffing van de maetschappy der Werklieden van het Slaghuys, te Brussel (3) en der kas van de Menschlievende Kring, te Gent (4) en ten andere de intrekking van het koninklyk besluit, welk de statuten der maetschappy De Hoop, te Brussel (5), had goedgekeurd, verklaren dit verschil.

De maetschappy van Oordegem niet gewerkt hebbende, en die der Wapenbroeders van Brugge geen onderstand konnende toedeelen, dan na twee jaren bestaens, hebben wy ons moeten beperken by de aanbieding der rekeningen van 54 maetschappijen.

Zie hier voor eerst de vergelykingen der vier laetste jaren onder de verschillende betrekkingen van het aantal eere- en werkende leden en der bydragen:

			1847.
Aantal der eereleden			591
Id. der werkende leden (mannen)			3,538
Id. Id. (vrouwen)			163
Inleg der eereleden			7,502 80
Id. der werkende leden			39,222 64
Angemeen totaal der ontvangsten			59,547 86
	1858.	1859.	1860.
	482	470	726
	4,266	4,412	5,403
	170	179	164
	6,962 00	6,908 10	7,241 15
	42,094 34	45,841 23	54,191 65
	60,466 93	63,497 47	80,097 59
De onderscheidene toelagen, aen zeven Maetschappijen toegestaan beliepen tot fr. 8,002 41 c.			
De giften en verschillende opbrengsten bedroegen fr. 3,690-02.			

(Wordt voortgezet.)

ONTHOOFDING

Van J.-B. Boucher en Aug. Leclercq.

Het bevel om de bloedige boeting voor hunne misdaden te ondergaen, is vrydag 28 maart, om 8 ure des morgens op het regterlyk parket van Charleroi toegekomen.

J.-B. Boucher en Aug. Leclercq, hebben de verwerping van hunne genadevraag uit den mond van den bestuurder des gevangs, in tegenwoordigheid des heeren Aelmoesnier, vernomen.

De ongelukkigen verwachtten zich daer geenszins dien avond aen. Zy hadden geheel den dag als naer gewoonte gewerkt, en rond den middag zegde Boucher, terwyl hy op den koer zyne nootwandeling deed: « Welk een schoon weder mynheer de directeur; het moet een genoegen zijn

in den tuin te werken, maar er is iets in de lucht hetwelk my vreezen doet, dat wy morgen zulk geen blyden dag zullen hebben. »

Hy wist nog niet, de ongelukkige, tot welk punt deze laetste woorden profetisch waren voor hem.

Niettegenstaende de verrassing, door deze tyding veroorzaekt, ontvingen zy het noodlottig berigt met de grootste onderwerping. Boucher werd den eersten naer het bureel des bestuurders geroepen. Het was toen 8 ure des avonds.

De veroordeelde, handen en lichaem volkomen vry, groette en zette zich rustig neder, gelyk een werkmán die met zyne meesters komt onderhandelen.

— Jan Baptist, zegde hem de bestuurder, ik heb u eene droevige tyding aen te kondigen. Uwe genadevraag is verworpen!

— K vreesde het al, gaf hy ten antwoord, als ik den heer aelmoesnier hier op dit uer zag. Aldus, 't is morgen,?

— Ja, om 9 ure.

— En de anderen?

— August Leclercq moet het zelfde lot als gy onderstaen. De zeven anderen, vertrekken naer Gent.

— Ik heb zeer dikwyls gedacht dat het aldus eindigen zou, hernam Boucher. Althans wy hebben het verdiend. Het is droevig, maar men moet zich onderwerpen.

Boucher luisterde vervolgens op de vertroostende woorden van den priester, met eene kalme, eene aendacht, eene eerbied die bewonderenswaardig was. De heer bestuurder des gevangs die, in zyne lastige bediening, altyd de strengheid van zynen pligt met de edelste gevoelens van zynen pligt met de edelste gevoelens van menschelykheid weet te vereenigen, zegde hem dan:

— Myn ongelukkige vriend, volgens de bepalingen van het reglement moet ik u thans de dwang-boeien aen doen. Maar zoo gy my wilt beloven heel rustig te zijn, gansch den nacht, gelyk gy tot heden toe geweest zyt, zal ik u daarvan ontslaen.

Gy kunt volle vertrouwen hebben in my, gaf hy ten antwoord: Ik zal voortaan maar aen eene zaak meer denken, namelijk goed te biechten alvorens te vertrekken.

Men bevredigde zich alsdan met hem de handketens aen te doen, eene soort van belemmering die de vuisten knelt, maar eene groote vryheid laet aen de handen en armen. De aelmoesnier zegde hem dat hy behoefte had aen veel krachten, voor den volgenden dag, en dat, zoo hy het verlangde, hy dien dag nog een stuk vleesch mogt eten.

Boucher dankte, voorgevende dat het vrydag was, en hy vroeg eijers. Vervolgens verzocht hy aen den bestuurder des gevangs een onderhoud met zynen broeder Philips, en een ander met Aug. Leclercq, en daer de directeur hem deed opmerken, dat hy dien avond zynen broeder niet zien kon, uit vrees van onrust te verwekken in het gevang, antwoordde hy:

— Myn broeder zal toch de zaak morgen vroeg weten, want toen wy van Bergen terugkeerden, hebben wy tot elkaer gezegd: Als wy zien dat er op een vroegen ochtend mis wordt gelezen, zullen wy weten dat er onder ons zyn die vertrekken moeten.

Men geleide hem nadien in een cel naest het bureel, en men deed Aug. Leclercq binnenkomen.

— Ha! zegde deze toen hy binnen trad, ik weet waarom gy my roept. Ik heb Jan-Baptist zien voorby gaen, en ziet daer de heer pastoor; onze laetste nacht is gekomen.

Hy vroeg ook onmiddellyk naer de andere veroordeelden en hunne strafvermindering vernemende, sprak hy: « Ik ben te vreden voor myne twee broeders; had men ze het hoofd afgeslagen, dit zou my nog meer pyn hebben gedaen dan hun zelven. »

Hy onderhield zich eenigen tyd met den priester François en een bestuurder, en toonde dezelfde kristelyke onderwerping als zyn lotgenoot. Eenen oogenblik werd hy aengedaen, schier tot weenens toe, als hy sprak van zyne arme vrouw en zyne ongelukkige kinders, die hy voor de laetste maal zoude willen omhelzen hebben. Doch na eenige goede woorden van den aelmoesnier, sprak hy: — « Ja ik zal my nog eens die opoffering getroosten. Ik heb myn lot verdiend en wil liever veel lyden, opdat God my vergiffenis zou schenken. — Ook hem werden de handketens aen gedaen. »

Men weet dat Aug. Leclercq soms door zyne vrouw werd bezocht. Vrydag morgend nog had hy van haer eenen brief ontvangen, waerby zy hem liet weten, dat zy dynsdag zou komen om hem te zien. Het was zoo niet met Boucher. Sedert zyne veroordeeling was hy verlaten van allen, en leefde in zyne cel als in een graf. Nooit hadden zyne vrouw zyne kinders of een zyner bloedverwanten zich aengedoden om hem te spreken. Nogtans ontving hy op den laetsten oogenblik een bezoek, waeraen hy zich niet verwachtte.

De twee ongelukkigen werden nu eene uer lang, samen alleen gelaten. Beide drukten elkander de hand, ter prooi aen eene diepe ontsteltenis. Vervolgens ontstaken zy hunne pyp, vroegen een glas brandewyn, en tikten. Zy klaptten vervolgens gezamentlyk over hun droef verledene, wakkerden elkander aen tot een goed, regtzinnig berouw, en tot onderwerping en moed. De priester vroeg hun dan of zy eenen anderen biechtvader hebben wilden. « Neen, neen, antwoordden zy beide, gy zyt onze man, wy willen geen anderen. »

Vervolgens werden zy opgestoten in de twee cellen by de poort van het gevang, en in welke ook Coecke en Goethals den nacht hebben overgebragt, die hunne halsregting vooraf ging.

Een weinig later namen zy weder gezamentlyk hun laetste avondmaal; zetteden zich dan neder in overdenking, en begonnen zich door het gebed tot de biecht voorbereiden.

Omtrent middernacht hoorde de aelmoesnier eerst de biecht van Boucher; de twee veroordeelden bleven zeer lang met den priester spreken.

Men vroeg hun dan of zy eenige rust nemen wilden, waerop zy antwoordden geen tyd te veel te hebben om zich te bereiden voor God te verschynen. De eene nam zynen gebeden-boek en de andere zynen paternoster.

Om zes ure hoorden zy den mis met de diepste ingekeerd-

(1) Belgische Monteur, van den 7 april 1860, n° 98.

(2) Monteur, belge van den 16 oktober 1860, n° 290.

(3) Koninklyk besluit van den 7 november 1859.

(4) Koninklyk besluit van den 6 september 1860.

(5) Koninklyk besluit van den 7 july 1860.

heid, in de kapel des gevangs, en traden tot de H. Tafel met zeer veel godsvrucht. Daarna werden zy geleid naar het kabinet van den heer onderzoeksregter, waar zy ieder eene tas koffy en een glasje likeur dronken, alle voedsel weigerende, en sprekende over hun leven en het schavot, in bewoordingen om al de omstanders te doen weenen.

Hier begint eene reeks hartverscheurende tooneelen.

Rond 7 1/2 ure kwamen de twee oudste kinderen van Boucher binnen: een klein meisje van 14 jaren en een knaapje van 12 jaren, die een liefdadig persoon gedurende den nacht uit Chastres had meêgevoerd.

Hen ziende viel Boucher op de knieën, de twee kinderen deden hetzelfde, en braken los in gesnik, dan omhelsde die ongelukkige vader hen een voor een gezamenlyk, en na de eerste opwelling van droefheid, nedergezeten zynde, trok hy ze in zyne armen en zegde hun de volgende woorden, die wy nagenoeg letterlyk overschryven:

« Luistert, myne kinderen..... Uw vader zal het hoofd worden afgeslagen. Dit is een treurig voorbeeld voor u; maakt het u ten nutte. Volgt nooit myn voorbeeld, en herinnert het u altyd; wees moedig en vrienden van den arbeid, eerbiedigt nwe arme moeder, en vraegt haer de benediktie iederen avond alvorens slapen te gaan; dit brengt geluk aan de kinderen. Ziet, ik, van in mynen kerker, ik zegende u iederen avond. Vergeet ook nooit uwe gebeden. Hebt nooit twistgezamenlyk of met iemand anders, en denkt wel dat, zoo ik mogt op nieuw beginnen te leven, gy het ongeluk niet zoudt hebben waer gy thans in zyt. »

De kinderen luisterden terwyl zy in tranen losbraken, en zy hielden niet op hunnen vader te kussen, zeggende: « Papa, papa, gaet nog niet weg, » Jan-Baptist vroeg om zynen broeder Philips te zien in tegenwoordigheid zynen kinderen, hetgeen hem werd vergund.

Intusschen zegde Aug. Leclercq het laetste vaerwel aan zyne broeders. Wanneer het de beurt was van Jozef, de krullebot, wierpen alle twee zich in elkanders armen, en hielden zich langen tyd digt omstrengeld, zonder een enkel woord te kunnen uitbrengen; zy verbeterden zich letterlyk de lippen. Eindelyk begonnen zy te weenen, omhelsden zich dan nogmaels, en zegden een laetste vaerwel met de teederste woorden.

Het was August die zyne broeders troostte. « Indien gy ooit de vryheid terug bekomt, zegde hy tot Jozef en Alexander, vergeet myne vrouw en kinderen niet. Hebt geene vrees voor my. Ik sterf te vreden, ik ben met God vereend. Doet alle twee ook zoo; bidt iederen dag voor my en als ik in den hemel ben, zal ik u niet vergeten. Hebt dus goeden moed. »

August nam dan afscheid van zyne beide ooms, vader Vanderavero en de oude Hubinon, even als van den kleinen Thomas. Hy omhelsde dezen teederhartig, besproeide zyn gezicht met tranen, vroeg hem vergiffenis om hem in den weg der misdaad te hebben medegesleept, bevoel hem zyne vrouw en zyne kinderen aan, en gaf hem waerlyk goeden broederlyken raad.

Intusschen was J. B. Boucher nog altyd bezig met tegen zyne twee kinderen te spreken, in eenen hoek des vertreks. De twee veroordeelden vroegen alsdan den heer onderpastoor Van Eleghem te zien, dien zy warm dank zegden voor de zorgen en vertroosting, welke zy van hem gedurende hante opsluiting te Charleroi hadden ontvangen. Aug. Leclercq, den aelmoesener roepende, dikteerde hem eenen brief voor zyne vrouw, waerin hy haer verzocht moed te hebben, zich eerlyk te gedragen, en hare kleine kinderen in de vreeze des Heeren op te brengen. Bewonderenswaardige kracht van den godsdienst, die in wezenlyke lammeren, bereid tot de slagting, deze eertyds zoo woeste en wrede menschen had veranderd!

De aankomst der heuls stelde een einde aan al de vaerwelszeggingen. Het was alsdan 8 1/4 ure. Boucher werd eerst aan de verschrikkelijke toilette, zoo men 't noemt, overgeleverd. August Leclercq beschouwde dit met moed, en zynen gezet aanwakkerende: « Ja, antwoordde Boucher, doe als ik; ik zal moed hebben tot den laetsten oogenblik. » Alsdan vroeg hy om het kruisbeeld te mogen in handen houden. — Ziedaer, hernam hy, Dezen die my leert te sterven.

Leclercq bleef voorts dezelfde ouderwerping betoonen. — Ik zou willen, zegde hy gedurende de toilette tot den heer bestuurder des gevangs van Bergen, dat men my eerst de twee vuisten afkapte, alvorens my het hoofd afleslaen, want ik vrees, niet genoeg al myne gruweldaden te boeten.

Aleer naar het schavot te vertrekken, vroeg J.-B. Boucher een laetste maal zyne twee kinders te mogen omhellen. Hy overhandigde hun eenige neusdoeken, en de kleeren die hy niet meer noodig had, even als zyn kerkboek waer hy eigenhandig den naam en den ouderdom van al zyne kinders op geschreven had.

— « Bidt voor my, sprak hy voor 't laetst hun toe, en vergeet myne aanbevelingen niet, » waerna hy hen nog eens zegende.

De twee veroordeelden dankten, met snikken in de stem, der heer Bestuurder voor al de zorg die hy hun betoonde had. August vroeg den heer Van Bergen zyne hand te mogen kussen. « Had ik u niet gezien, zegde hy hem, ik ware in myne cel van verdriet gestorven. »

De stoet stelde zich een kwart voor 9 ure in aentogt. Vooran reed een sterk peleton gendarmen. Boucher en Leclercq zaten vooraan op den wagen, met den rug naar den voerman. Tegenover den eerste bevond zich de aelmoesener François, pastor der Beneden-Stad, en tegenover Leclercq de heer Raoult, deken der hooge stad. Boucher was bleek en saemgetrokken van gelaet, Leclercq's wangen waren als door de koorts gekleurd.

Het rydtuig had veel moeite om de digt gepreste menigte door te dringen. Er was volk aan iedere venster, in al de straten langs waer de stoet trok. Eindelyk om 9 uren en 5 minuten komt men op de groote plaats aan, alwaer de guillotine des nachts was opgericht. Daer komende wierp Leclercq eenen langen blik over de menigte. Zyne gerustheid evenals die van Boucher wankelde geenen oogwenk.

Er waren misschien 15,000 man rond de guillotine geschaerd. Wanneer de wagen op de plaats aankwam, door-

liep eene lange huivering het lichaem van al die menschen.

Alvorens zich te scheiden voor altyd, hebben de twee veroordeelden zich driftig omhelsd. Boucher stygt den eerste van den wagen.

Belemmerd door de boeien, is men om zoo te zeggen genoodzaekt hem ten gronde te stellen. Nog eenige minuten aenhoort hy de aenmoediging, welke hem de eerbiedwaardige Priester toestuert; hy omhelst hem, en beklint daarna de trappen van het schavot, ondersteund door de heulsknechten.... een minuut daarna lag hy reeds op de plank gebonden, een doffe slag liet zich hooren, het hoofd van Boucher rolde in de mand, zyn lichaem werd onder het moordtuig geworpen, en zyne ziel in de eeuwigheid gezonden!

Niets kan den kreet van afgryzen uitdrukken, die op dezen oogenblik de borst van allen ontsteeg.

Terwyl het hoofd zyns medegezels onder het mes viel, stond Leclercq regt in het rydtuig, kalm en bedaerd naar het schavot ziende, hetwelk hy weldra zou bestygen. Dan stapt hy op zyne beurt af, omhelst den pastoor Deken en den Aelmoesener, en levert zich aan de heulen over. Hy klimt met vasten stap den trap op, en plaetst zich voor de plank.... Op den oogenblik zelf dat zyn hoofd onder het mes wordt geschoven, roept hy luidkeels: — « Tot wederziens, myne vrienden! »

Het mes daelt op nieuw naar beneden, en Leclercq heeft den gezet zyns levens in de eeuwigheid gevolgd.

De menschelyke justitie was voldaan, en die der Godheid Legon.

De menigte ging traegzaam uiteen, pylyk aengedaen door een zoo wreed en verschrikkellyk schouwspel.

De lyken der gehalsregten zyn naar het kerkhof der stad gevoerd.

NIEUWE HALSREGTING!

Verleden donderdag, 10 dezer, des voormiddags om 9 ure, heeft men te Brugge onthoofd Pieter Jan Ake, oud 38 jaren, moordenaar van Joanna Spriet, te Westvleteren. Hy heeft hardnekkig geweigerd te biechten of een gebed te storten.

Kostelooze Teekenlessen.

Het bestuur van de maetschappij der gentsche Werktuigmakers brengt by deze ter kennis dat, te rekenen van de ingetredene maand april, de heer Tessens, tekenmeester der Maetschappij, alle zondagen, des voormiddags van 9 tot 11 ure, kostelooze lessen in *Werktuig-teekenkunst* zal geven aan de jongelingen van 16 en meer jaren oud, zoons van Ambachts- en Werklieden of alle anderen, die zich toeleggen op een der takken van de Werktuigmakery.

De lessen worden gegeven in het lokaal der Maetschappij, gevestigd in den estaminet de *Studenten-Weide* (Pré-aux-Clercs), by de Vleeschhuis-brug, n° 24, ter stede.

Het voordeel dat de werkers alreede uit deze kostelooze teekenlessen genoten hebben, is groot, vooral in het vervaardigen van alle soorten van werktuigen; ja zoo ver, dat onze werktuigmakers bereids den vreemden overtreffen, want er is geene wereld-tentoonstelling gehouden geweest, waer België niet bekroond wierd met lauweren, nevens de grootste en vernuftigste natien van den aerdbal. Hierom kunnen wy den werker niet genoeg aanbevelen, om deze kostelooze teekenlessen in geenen deele te verzuimen.

Van dag zaterdag, zal onzen Gemeente-raed eene openbaer zitting houden, alwaer zal aengevraagd worden VYF DUIZEND FRANCS, om pracht-zetels te koopen voor den fransche schouwburg. Van onze duizende hongerige en lediglopende Werklieden zal er niet EEN WOORD gesproken worden! Vivat de Libérale!

GENT, DEN 5 APRIL 1862.

De jaerlyksche Wedstryd voor vet Vee zal dit jaer alhier op donderdag 10 april plaats hebben, op de nieuwe beestenmarkt, voor het slagthuis. Op zelfden dag en zelfde plaats zal eene jaermarkt voor Vet Vee gehouden worden, Eerepenningen en premien zullen, namens den Staat, de Provincie en de stad Gent worden uitgereikt aan de eigenaers « die de ingeschapenheid en vetheid volmaekste dieren » op bovengemelde jaermarkt zullen hebben te koop gesteld.

— Wy vernemen met genoegen dat de brave hertog van Saksen-Weimar, die een zoo goed aendenken te Gent heeft achtergelaten, aan den *Handelskring* dezer stad, door de tusschenkomst van den heer Aug. van Aken, eene som van 200 nederlandsche guldens (fr. 423-29) heeft gezonden. Men moet Z. K. H. den hertog van Saksen-Weimar geluk wenschen over het kies middel dat hy gevonden heeft om zyn aendenken onder de Gentenaers te vereeuwigen.

— De akademie van hofbouw, te Gent, zal den eersten zondag der maand mei eerstkomenden eene bloemen-tentoonstelling openen, gevolgd van een tombola van verschillende planten van vollen grond. De opbrengst der tombola zal gestort worden in de kas van den *Handel-Kring*, ten voordeele der behoeftige gentsche werklieden.

— In het sermoen, gehouden door den eerw. heer kanonik Cambalot, in St. Baefskerk, is er eene omhaling voor de armen gedaan, die meer dan 1600 fr. opleverde.

— De luiksche dagbladen *la Meuse* en *le Journal de Liège* doen eenen oproep tot liefdadigheid voor de gentsche werklieden. Reeds is in de *Société Militaire* aldaer eene inschrijving met dit liefdadig doel geopend.

— De *Grondwet* van Antwerpen maekt de volgende bemerkte:

Te Gent lyden 20 duizend vlaemsche werklieden honger en ellende — en de koning geeft 2000 FRANCS als eene aelmoes voor zyne hongerlydende beminde onderdanen.

Te Brussel worden wedrennen of paerden-koersen ingericht — en de koninklyke familie geeft 9500 FRANCS om als pryzen uitgedeeld te worden aan de ryke liefhebbers der overwinnende paerden.

— Donderdag morgen, 3 dezer, rond 6 ure, heeft men uit het water der Visschery het lyk opgetrokken van Frans Damman, die zich op 24 maart, uit nood, vermoord had! Zyne minderjarige dogter Maria, oud 15 jaren, is op zelve dag overleden.

— De miliciens der ligting van 1854 zullen aenschouwd worden als van dienst vrygesteld, te rekenen van 1 april. Nogtans zal hun massa maer gezuiverd zyn twee jaren na dien, gelykvormig art. 7 der wet van 1 juni 1853 en diensvolgens zullen zy op de militaire registers geschreven blyven. Te rekenen van 1 april zullen de miliciens dier ligting pasporten voor het buitenland kunnen bekomen, zonder byzonderen oorlof van het oorlogsdepartement.

— Een groot getal milicianen van het voetvolk zyn in tydelyk verlof naar huis gegaen. Binnen eene maand zullen de lotelingen van 1862 ingeroepen worden.

— De meeste Belgen, die gediend hebben in Vrankryk by het vreemd legioen, zyn nu aldaer afgedankt en hebben zich, als wegloopers van het belgisch leger, gevangen laten stellen. De toegeeflykheid der militaire regters en de koninglyke genade zal, zoo wy hopen, die ongelukkige ter hulp komen.

— Het kanadasch goevernement heeft paer België een agent gezonden, den heer Verret, ten einde stellige inlichtingen te geven over de voorwaarden en kansen van wel-slagen der uitwyking naar de groote streken langsheen den St. Lauwereinsvloed, de Ericmeeren, enz. De heer Verret moet de verschillende steden van België bezoeken; hy is thans te Gent.

De gene die zich in dat amerikaensche gewest willen vestigen, mogen zich aanbieden, in het *Post-Hotel*, op den Kouter.

De berigten over den oogst luiden gunstig. Byna overal zien de velden er heerlyk uit.

De lentewerken zyn in uitmuntende voorwaarden verrigt. Het gras groeit snel en de klaver staet reeds zeer schoon. Het graen, beloft eenen goeden oogst.

— De *Landbouwsektie van Eecloo*, tellende 280 leden, heeft, in vergadering van 27 maart, eenparig beslist, dat zy, een vlaemsch gezelschap zynde, verstaet dat al hare betrekkingen in het vlaemsch worden verhandeld, en dat zy voortaan op geen enkelen brief of welke vraag zal antwoorden, die in eene andere dan de vlaemsche taal is opgesteld. Dat is vaderlandsch, en alle echte vlamingen moeten alzoo te werk gaen.

— Verleden woensdag, 2 dezer, zyn de zeven veroordeelde der Zwarte Bende, die strafverzachtig hebben bekomen, is het Rasphuis te Gent overgebracht.

— Er komen droevigtydingen toe uit Kalifornië, dat door schroomelyke overstromingen geteisterd is geweest. De stad Sacramento is byna teenemaal vernield. Een derde van Snalling-Ville is door de waterstromen medegesleept, en dit deel der stad is veranderd geworden in eenen nieuwen arm der Meecedrivier. Overal zyn de bruggen weggespoeld. De wateren zyn 21 voeten boven het peil der overstroming van 1852 geklommen.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 31 maart tot den 5 april.

Pieter Sempes, 36 j daglooner, pharaldepl. met Rozalia Mat, 30 j kenmeid, houtleer.
Dezideor Maes, 27 j schipper, te Vyve-S-Eloi, met Xaveria Lecourt, 18 j schipperin, kontributiestr.
Serafin Callens, 25 j wever, pluimstr met Nathalia de Haese, 21 j fabr gruisberg.
Willem Cazier, 30 j koopm. chartreuzenstr met Rozalia Verbruggen, 22 j zonder beroep, reke.
Leopold de Volder, 28 j schoenm. sasscheportstr met Joanna Staes, 26 j kantw kozyntjenstr.
Pieter Heyse, 41 j landbouwer, te Drongen, met Maria Kellenaere, 31 j werkster, dekstr.

Sterfgevallen van den 31 maart tot den 5 april.

Kolette van de Venne, wed. Verstraeten, 76 j. s. Antoniuskaci.
Maria Schoep, 70 j. pharaldeplaets.
Korniel van Hanselaere, 71 j. timmerman, druifs teeg.
Emerencia Verschraegen, 18 j. kleermaekster, rasphuisstr.
Karel Hoste, 27 j. bloemkweeker, 27 j. kortrykstr.
Dezideor Bajart, 50 j. dagl. bagattestraet.
Maria Fauconnier, 15 j. zonder beroep, korianderstr.
Leo De Creunaere, 48 j. koopman, vrydagmarkt.
Oktavia van der Haeghen, 17 j. zonder beroep, schouwburgstr.
Maria Damman, 15 j. zonder beroep, roode lyvokenstr.
Leopold Campens, 30 j. zonder beroep, onderbergen.
Pieter Kestel, 70 j. herbergier, dampoorstr.
Melania de Smet, 42 j. kantwerkster, gildestr.
Sidonia van Drom, 24 j. strykster, Coupure.
Antoon Boelman, 37 j. fabr voetweg.
Geerdard Terryn, 45 j. zonder beroep, buiten de heuvelpoort.

Geboorten van den 31 maart tot den 5 april.

Van het mannelyk geslacht 33)
Van het vrouwelyk geslacht 27) Totaal 60.

MARKTBERIGT VAN GENT, VAN 4 APRIL.

De boter gold 2 fr. 45 tot 2 fr. 72 den kilo. Voor de 25 eijers betaelde men 1 fr. 18 c.
Het gebuideld tarwenbrood zal, met de ingaende week, 1 c. den kilo opslaen; het ongebudeld blyft aen den huidige prys; het roggebrood slaet 1 c. af.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

1 cr hektoliter	28 maart	4 april
Witte tarwe	25 25 a	26 40 a
Rode id.	25 74 a	26 10 a
Rogge	17 96 a	17 82 a
Geerst	— a	— a
Boekweit	— a	— a
haver	9 29 a	9 3 a
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a	9 50 a

BROODZETTING.

Van den 4 om in te gaen den 6 april.
1 Kilo brood enkel tarwe gebuid fr. 0 41
1 Kilo brood enkel tarwe ongebud. " 0 55
1 Kilo rogge. " 0 25

J. DIME, Drukker, in de Studenten-Weide (Pré-aux-Clercs, by het Groot Vleeschhuis